

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:9

Onder redactie van Prof. Dr F. J. J. Bultendijk, Dr K. Dijk, Prof. Dr V. Hepp, Drs C. Tazelaar en Dr B. Wielenga

Medewerker(s) (Over): Dr H. A. van Andel, Solo; Drs J. van Andel, 's-Gravenhage; Dr B. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Hazjids; Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; Dr W. E. Engelkes, Harderwijk; Prof. Dr F. W. Grosbeide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, Tiel; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kuust, Arnhem; Dr G. R. Kuyper, Haarlem; Dr H. W. Laman, Assen; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; Dr J. C. de Moor, Utrecht; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; Dr K. Schilder, Delft; Dr W. J. A. Schouten, Kampen; Dr J. Thijss, Meppel; Dr D. H. Th. Voiltenhoven, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage

Adres der Redactie:

Prof. Dr V. HEPP, Van Breestraat 14, Amsterdam

Drukkers-Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000

Abonnement: f1.20 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland en Ned-Indië f9.— per jaar.
Advertentiën: 35 oent per regel.

INHOUD: Het jaar 1923 IV. — Uit de Schrift: De timmerman (Markus 6:3a). — Kerkelijk Leven: Het geschiedt tusschen onze Amerikaanse broeders H. Het Socialem. — Uit het Pol. en Soc. Leven: Sociale Vrede V. — Wijkgeerte: In de School der Wijkgeerte. — Kroniek. — Literatuur en Kunst: Literaire Schoonheid, Stedelijk Museum. — Kuyper-Bibliografie NCH. — Zending en Evangelisatie: Algemeene Opmerkingen. — Buitenlandse Kerken: Emden, moederkerk, herberg der verstrooiden. — Kerknieuws.

HET JAAR 1923.

IV.

Stelde alzo de oeconomische toestand in Europa ons voor het lange dilemma: likwidatie of rekonstruktie, de politiek stelde dit „of... of" bijna even scherp.

Waarheen men het oog ook wendt, schier overal hoort men het parlementaire stelsel kraken, wordt de konstitutioneele onmacht openbaar.

De konstitutioneele staatsvorm, mits zuiver vertoond, vertegenwoordigt voor een volk een niet te schatten staatkundigen rijkdom.

Eenerzijds ligt daarin erkenning van het gezag, door God opgelegd.

Anderzijds wordt daarin gehandhaafd, dat het volk onvervreembare rechten heeft, welke door het gezag behooren te worden geëerbiedigd. Daarin vindt het gezag zijn perken. Want geen enkel aardich gezag is absoluut.

Zoolang nu die konstitutioneele vorm ongerept blijft, zijn alle termen voor de grootst mogelijke harmonie tusschen kroon en volk, tusschen gezag en onderdaan aanwezig.

Maar wordt een dezer machtige zenuwen van het staatsleven verrukt, dan begint de staat kreupel te loopen.

Wordt er aan deze staatkundige beginselen gewerkt en gebikt, dan laten de voegen los en men komt te staan voor een: likwidatie of rekonstruktie.

Het behoeft niet in den brede beloofd, dat het konstitutioneele principe in het jaar 1923 een geduchte knauw heeft gekregen en dat men misschien tot de Fransche revolutie moet teruggaan om iets dergelijks te constateeren.

Staatsgrpen kwamen ook wel in andere jaren voor. Revoluties en revolutionaire woelingen evenzeer. Maar die bleven dan tot één of enkele landen beperkt.

Doch nu was het euvel zoo goed als algemeen in Europa.

Het parlementaire gebouw stond te schudden op zijn grondvesten.

Ministerieele krisissen waren nergens van de lucht.

En nu kunnen ministerieele krisissen gezond zijn, om onevenredige verhoudingen weer in het evenwicht te brengen.

Maar dit is juist het kenmerkende van de meeste ministerieele krisissen in 1923, dat zij allerminst evenwicht brachten, doch of de verwarring nog grooter maakten of aan misstanden het aanzijn gaven.

We hebben dit alles derhalve niet te beschouwen als iets wat anders ook wel voorkwam, maar in lager exponent, doch als een ontrustend verschijnsel.

In vele landen heeft het parlement plaats moeten maken voor de dictatuur.

Rusland, dat eigenlijk nooit anders heeft bezeten, dan een schijn-parlement — geheel in overeenstemming met den volksaard, die zich gemakkelijk aan den schijn vergaapt — had zich reeds sinds enkele jaren onderworpen aan een schijn-demokratie. Want het is genoeg bekend, dat het bolsjevisme niet steunt op de meerderheid van het volk, maar op de overmacht, welke het op een psychologisch gunstig oogenblik greep en totnogtoe wist te behouden. En uit die schijn-demokratie is geboren een dictatuur, die de vrijheden van het volk vertrappt, erger dan ooit een tsaren-regering heeft gedaan. Dr Hoetzsch noemde het terecht niet een dictatuur van het proletariaat, maar een dictatuur over het prole-

tariaat. Die dictatuur heeft zich omgeven met een sterke bureaucratie, welke een onmeedoogenloozen oorlog voert tegen geloof en kerk. Zij slaat het Russische volk murw. Het intellect verhongert. Zoo stond het niet slechts geschapen kort na de revolutie, maar evenzeer en zelfs versterkt in het na-jaar van 1923. De Russische dictatuur mist alle gezagsbasis.

Evenzoo staat het met de Italiaansche. Mussolini schijnt de tegenvoet te zijn van Trotski en Lenin. Toch is hij naar dieper liggende beginselen een goestverwant. Ook hij is een overweldiger van de staatsmacht, een levend bewijs voor het overigens onsympathieke spreekwoord, dat kleinen stelen en grooten stelen, maar grooten stelen het meest. Hij liet den koning leven, in zijn land blijven, regeeren zelfs, doch dat laatste geschiedt bij zijn gratie. Hij maakte zijn koning tot een roi fainéant (stroop-koning). En het volk tot een soort van moderne lijfeigenen. Hierin verschillen vooral de Russische en de Italiaansche dictatuur, dat de eerste het internationalisme huldigt en de vlag: „democratie" in top voert, waarbij echter de eerste helft van dat woord is weggesleten, terwijl de laatste zich op haar nationalistisch karakter laat voorstaan, hoewel zij meent ook voor andere landen van betekenis te zijn en in dezen zin nationaal wil wezen, dat zij mijnheer Demos niet likfooit.

Mussolini heeft school gemaakt in Spanje. Daar greep in September 1923 onverwachts de militair Primo de Rivera naar de teugels en naar men zegt, was het Alfons niet eens onwelgevallig. Kringt men uit alles den indruk, dat Italië's koning zich tegen zijn zin bij den tegenwoordigen toestand neerlegt, de koning van Spanje schijnt voor 't minst zich Gallio tot zijn voorbeeld te hebben gekozen en zich geen van de dingen, die zijn land beroeren, te willen aantrekken. Een paar dagen, nadat de staatsgreep had plaats gehad, begaf hij zich weer naar een van zijn luststolen om in sport zijn vertier te zoeken.

Weer een andere dictatuur wordt door Griekenland gewenscht. Het volk joeg zijn vorst weg en riep Venizelos terug. En wel met het bepaalde doel om Venizelos diktator te maken. Slechts zijn sommigen bevreesd, dat hij het koningschap zal herstellen en inzoover zouden zij hem bestrijden. Wil hij evenwel ten volle diktator zijn, in naam en in wezen, dan laat men hem vrij spel.

Zwijgen kunnen we van de volkeren, die evenals Oostenrijk snakken naar een dictatuur van den volkerenbond, wijl dit iets geheel andersoortigs is, hoewel ook deze dictatuur uit principieel oogpunt bezien bedenkelijke kanten heeft.

Maar om tot Duitschland over te gaan. Leeft ook het Deutsche volk feitelijk niet onder dictatuur? De Rijksdag heeft een groot deel van zijn macht door het aannemen van de machtigingswet uit handen gegeven. Ebert is hoe langer hoe meer geworden een representatieve figuur. De lakens worden uitgedeeld door de ministers. En men schikt er zich in. Want men heeft van alles geprobeerd en niets is er gelukt. Men vond er toen niets beters op dan een ministerieele dictatuur.

In Frankrijk zou men van dictatuur niet gaarne spreken. Daar schijnt het parlementaire stelsel nog hecht en sterk. Daar schijnen parlement en ministerie nog eens geestes. Drijft er ontvredheid, Poincaré ontwapent met advocatenwelsprekendheid al de argumenten der rechtters en de parlementaire jury knikt: ja. Daar draagt de dictatuur geen officieel, doch slechts een officieus karakter. Hoelang Poincaré het nog houdt, kan niemand zeggen. Doch dat het volk hem straks zal willen steunen, staat voor volen vast. Tenzij hij, hoewel het reeds vrij laat is, de bakens nog verzet.

En niet alleen deze veelsoortige dictaturen stichten politieke verworping. Ook in landen, waar het zoover niet kwam, is de parlementaire onmacht zichtbaar.

Engeland doorleeft een hachelijk moment. De Labour-partij (Arbeiders-partij) groeide, zoodat zij

mededingster werd van de oude Wighs en Tories. Geen enkele partij heeft meer een meerderheid in het parlement. De duikelaar is in die trotsche zalen een geliefd speelgoed der partijen geworden. De Labours willen de Konservatieven doen dalkelen en de Liberalen misschien straks weer de Labours. Men is er in een parlementaire impasse geraakt en niemand weet of meer uit te komen. Het volk is verdeeld. De koning mag toezien.

Een volk, dat aan politieke impotentie (onmacht) lijdt, verliest zijn zelfrespekt, is tot het voeren van een krachtige buitenlandse staatkunde niet bij machte, verspeelt op den duur zijn aanzien onder de volkeren.

En Nederland?

HEPP.

UIT DE SCHRIFT.

De timmerman.

De deze niet de timmerman?
Markus 6:3a.

Er kon soms onder ons een aarzeling zijn om van de menscheid van onzen Heiland te spreken en dat menscheijk leven in te denken.

Deze aarzeling is te verstaan.

We hebben hooren roepen van vrijzinnigen kant: de ware, werkelijke Jezus is slechts mensch geweest, uit de aarde aardsch. Zijn wonderen zijn geloofhend, gelijk Zijn heilige geboorte en Zijn opstanding uit de dooden. Men heeft getracht het geheim van Zijn verschijning te ontwaarselen door Zijn godheid te ontkennen en dus Zijn voortbestaan en Zijn voortleven in Zijn gemeente. Zoo heeft men overgehouden een menscheijk Leenaar en zoo verloor men den Verlosser, van God gezonden. Zoo schoof men af van het fundament, waarop de levende gemeente des Heeren wordt gebouwd en verzonk men in ongelooft en duisternis.

En nu is het zoo te verstaan, dat uit vrees van mee te zullen wegzinken in de gemeente des Heeren, is gegroeid de aarzeling, de huijvering om te zeer van 's Heeren menscheid te spreken en over dat menscheijk leven ons te bezinnen. We mochten Hem, eer we het merken, de eere eens onthouden, die Hem toekomt als Gods Zoon, zelf God, God uit God en Licht uit Licht.

* * *

Zoo schoof men nu in de gemeente des Heeren weer zoo ver mogelijk naar rechts en beleed in heilige verwondering den Christus als Zoon van God, eenswezens met den Vader en den Heiligen Geest. En... ja, men ontkende wel Zijn menscheid niet. Hoe zou men het ook kunnen! Maar men repte toch zoo weinig mogelijk van Zijn echt menscheijk leven.

Men huijverde, men dachtte gevaar, men vreesde en schoof uit vrees al verder naar rechts, beperkte al meer het menscheijke in den Christus om zoo, naar men meende, aan de godheid grooter plaats in te ruimen.

Maar ook zoo zouden we den Christus als onzer Verlosser, onzen levenden Heiland verliezen om niet meer over te houden dan een godsverschijning, gelijk reeds het Oude Testament ons die in Abraham's geschiedenis heeft getoond.

Maar het Woord is vleesch geworden! God is geopenbaard in het vleesch!

Dat is het groote heilswonder! En zoo min als we het goddelijke in onzen Heiland mogen vermenschelijken, zoo min mogen we trachten het menscheijke in Hem te vergoddelijken.

Anders verliezen we den Christus der Schriften. En die, die alleen is de ware Christus, onze Middelaar en Verlosser, onze Heere en Koning.

* * *

Van de dertig jaren, die aan Jezus' openbare optreden als Messias zijn voorafgegaan, zijn de evangelische berichten nu uiterst schaarsch.

Een biografie van Jezus moet reeds daarom mislukken.